

subordinates when making decisions on the use of units in battle. This enormous responsibility requires a firm and decisive character, strong psychological resilience, a high level of intelligence, and the ability to act in crisis situations.

Keywords: training, military leadership, future officers, crisis situation, combat conditions, Armed Forces of Ukraine.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-157.2024.05>

УДК 378.4:378.147

Се Сяонань

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті охарактеризовано особливості процесу підготовки майбутніх викладачів вокального мистецтва до використання цифрових технологій у професійній діяльності. Актуалізовано важливість вирішення проблеми формування готовності майбутніх педагогів з вокалу до фахової інтеграції цифрових технологій у навчальний процес. Окреслено можливості цифрових засобів для вирішення широкого спектру дидактичних завдань із врахуванням специфіки вокального мистецтва. Зазначено, що реалізацію процесу формування готовності викладачів до використання цифрових технологій доцільно розглядати як послідовність трьох етапів: мотиваційно-ціннісного, операційно-практичного та рефлексивно-оцінювального. Розкрито зміст кожного етапу, взаємозв'язок завдань та наведено приклади можливостей їх реалізації. Встановлено, що базовим є мотиваційно-ціннісний етап, який передбачає комплексний підхід, що поєднує формування позитивного ставлення до цифрових інновацій, особистісної мотивації а також усвідомлення значущості нових технологій та різноманітності їх можливостей для викладання вокалу і практичний досвід їхнього використання в мистецькій освіті.

Визначено завдання операційно-практичного етапу для формування у студентів практичних умінь використання цифрових інструментів для вирішення фахових завдань. Описано завдання рефлексивно-оцінювального етапу, на якому акцентується увага на самооцінці рівня сформованої готовності викладачів вокалу, що передбачає ретельний аналіз власних досягнень у засвоєнні цифрових технологій та активне використання набутих знань у практиці. Зазначено важливість застосування чітких критеріїв рівня сформованої готовності до використання інструментів дистанційного навчання та створення цифрового контенту для занять з фахових дисциплін вокального мистецтва.

Ключові слова: формування готовності до професійної діяльності, підготовка педагогів, викладачі вокалу, освітній процес, педагоги музичного мистецтва, цифрові технології.

В умовах динамічних змін у сучасному суспільстві нагальною є потреба у переосмисленні традиційних підходів до підготовки педагогів до майбутньої професійної діяльності. Вирішення даного завдання можливе на основі цифровізації освітнього процесу, що передбачає застосування новітніх інформаційно-комунікаційних засобів для підвищення ефективності навчання та дидактичної діяльності викладачів. Адже сучасний викладач повинен бути не лише носієм фахових знань, а й агентом змін, здатним інтегрувати цифрові

технології у навчальний процес [1]. За таких умов важливим є формування готовності майбутнього викладача до використання цифрових технологій. Дане завдання вимагає не тільки навиків використання цифрових технологій, але й належного рівня компетентностей [2], щоб адаптувати їх до освітніх цілей.

Зазначена проблема є особливо важливою для мистецької освіти, де традиційні форми викладання мають бути гармонійно інтегровані з сучасними цифровими інструментами із врахуванням творчої специфіки. У цьому контексті професійна діяльність викладачів вокального мистецтва потребує трансформації та адаптації до нових умов, що вимагає не лише володіння цифровими технологіями [3], а й високого рівня готовності до їхнього свідомого і творчого використання.

Тому для системного впровадження цифрових технологій у підготовку педагогів вокального профілю актуальним завданням є визначення особливостей та послідовності процесу підготовки майбутніх фахівців, що сприятиме цілеспрямованому підходу до вирішення завдання.

Мета дослідження – розкрити особливості процесу підготовки майбутніх викладачів вокалу до використання цифрових технологій у професійній діяльності

Характерною особливістю підготовки фахівців на сучасному етапі є наявність творчого, технологічно насиченого освітнього середовища, умов якого здатні забезпечувати не лише передачу знань, а й формування здатності критично мислити, творити і співпрацювати [4]. Стосовно викладання фахових дисциплін для галузі музичного мистецтва це передбачає, зокрема, формування вмінь працювати з цифровими нотними редакторами, аудіоредакторами, інтерактивними платформами для навчання музики, що сприяє не лише підвищенню якості викладання [5; 6], а й розвитку творчих здібностей студентів.

Як зазначено у дослідженнях [7; 8], важливим в даному випадку є стимулювання позитивної мотивації майбутніх викладачів музичного мистецтва до саморозвитку у вокально-педагогічній діяльності. Сьогодні викладачі можуть використовувати цифрові технології для аналізу вокальної техніки, моніторингу навчання учнів та індивідуалізації навчальних планів відповідно до особистих потреб. Також цифрові технології відкривають можливість співробітництва та обміну досвідом між викладачами різних країн та культур, що, безумовно, збагачує педагогічну практику і зробить її більш універсальною. Зважаючи на ці чинники, необхідно, щоб навчальні програми підготовки викладачів вокалу включали в себе як елементи базової цифрової грамотності так і освітні компоненти, що формують здатність до використання цифрових технологій на професійному рівні для вирішення фахових завдань. Це забезпечить можливість для майбутніх викладачів не тільки ефективно передавати свої знання, але й підлаштовуватися до змінюваних умов в освіті та культурі.

Таким чином, важливо окреслити особливості процесу формування

готовності майбутніх викладачів вокалу до використання цифрових технологій із врахуванням вирішення широкого спектру завдань щодо інтеграції цифрових засобів у професійну діяльність. Послідовність реалізації процесу формування готовності майбутніх викладачів вокалу до використання цифрових технологій ґрунтується на реалізації наступних трьох етапів (рис. 1): мотиваційно-ціннісного, операційно-практичного та рефлексивно-оцінювального.

Рис. 1. Етапи формування готовності до використання цифрових технологій

Підґрунтям формування готовності є **мотиваційно-ціннісний етап**, який спрямований на створення позитивного ставлення до цифрових інновацій у мистецькій освіті [9]. Адже саме позитивне ставлення є базою для подальшого успішного навчання та професійного розвитку викладача.

Аналізуючи досвід підготовки фахівців мистецтвознавства, зокрема й музичної освіти слід зазначити, що інтеграція цифрових технологій у навчальний процес значно покращує результати навчання [10]. Тому вважаємо за необхідне більш детально розкрити даний етап, зміст та взаємозв'язок завдань якого представлено на рис. 2. Першим кроком мотиваційно-ціннісного етапу є проведення семінарів і тренінгів, що демонструють переваги використання таких технологій. Наприклад, використання онлайн-платформ для інтерактивного навчання, смарттехнологій та імерсивних технологій для аналізу вокальних технік. Це не лише зацікавлює студентів, але й дозволяє їм усвідомити, що цифрові технології можуть бути потужним інструментом в їхній професійній діяльності.

Наступним важливим аспектом є формування усвідомлення розмаїтості можливостей, які відкривають цифрові технології для викладачів вокалу. Від створення електронних навчальних курсів до використання програм для запису та аналізу вокальних виступів – все це є невід'ємною частиною сучасного педагогічного процесу. Таким чином, під час навчання студенти повинні розуміти, що цифрові інструменти не лише полегшують навчання, але й сприяють гнучкості у викладанні, дозволяючи адаптувати навчальний процес під потреби кожного учня.

Ключовим елементом на цьому етапі є стимулювання внутрішньої мотивації студентів до опанування цифрових технологій. Викладачі можуть заохочувати студентів до активного використання різноманітних технологій через практичні завдання, проекти та конкурси, в яких безпосередньо використовуються цифрові засоби. Наприклад, створення власного відео-заняття з вокалу, використання соціальних мереж для обміну досвідом і

підтримки зворотного зв'язку – все це може значно підвищити зацікавленість та бажання студентів брати активну участь у навчальному процесі.

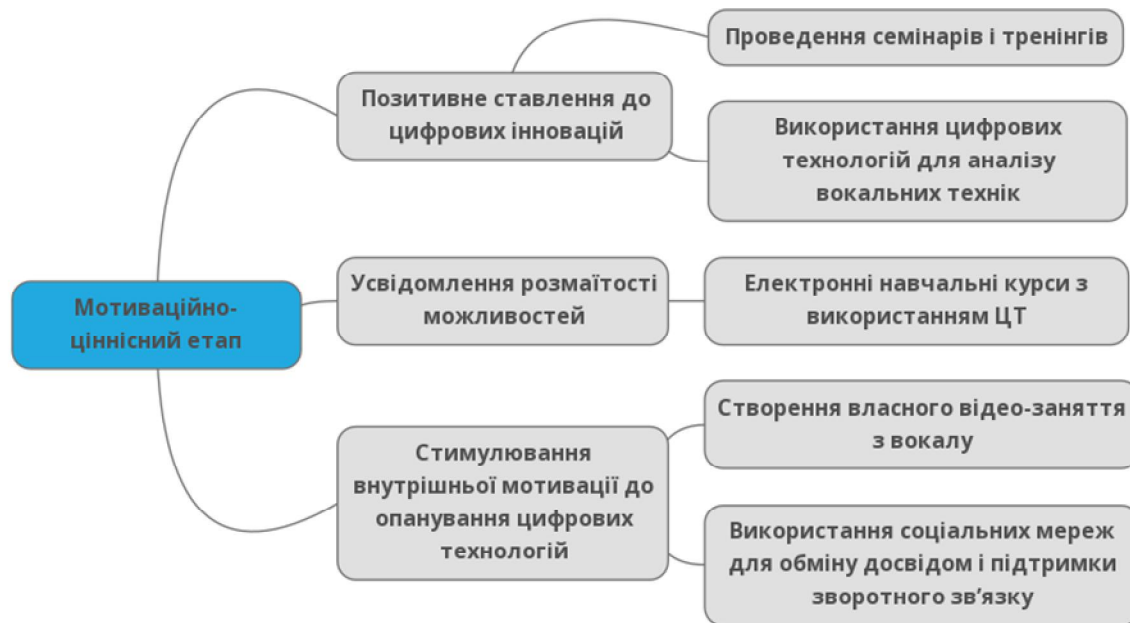

Рис. 2. Завдання мотиваційно-ціннісного етапу та технології їх реалізації

Таким чином, мотиваційно-ціннісний етап формування готовності викладачів вокалу до використання цифрових технологій має базуватися на комплексному підході, що поєднує особистісну мотивацію, усвідомлення значущості нових технологій і практичний досвід їхнього використання в мистецькій освіті.

Наступним етапом є **операційно-практичний етап**, на якому відбувається формування у студентів практичних умінь використання сучасних цифрових інструментів безпосередньо для вирішення фахових завдань [11]. В контексті підготовки кваліфікованих викладачів вокалу використання сучасних цифрових інструментів передбачає наступні можливості:

- Створення аудіоматеріалів. На практичних заняттях студенти навчаються користуватися різноманітними програмами для запису та редагування звуку. В якості цифрових засобів використовуються як стандартні програми, так і професійні оболонки для аудіомонтажу, за допомогою яких можна створювати високоякісні звукові записи вокальних вправ а також розробляти аудіоматеріали для навчальних курсів.

- Проведення онлайн-занять. У рамках підготовки до проведення дистанційних занять студенти оволодівають навичками використання платформ для відеозв'язку, таких як Zoom, Microsoft Teams та інших. Майбутні фахівці набувають вмінь організовувати онлайн-заняття з використанням різноманітних інтерактивних елементів навчання (опитувань, чату й онлайн дошки для спільної роботи).

- Створення цифрових партитур. Оволодіння навиками роботи з програмами для створення та редагування нотних записів дозволяє не лише зберігати партитури у електронному вигляді, а й створювати адаптовані матеріали для студентів, що можуть враховувати різні стилі та жанри музики.

- Реалізація навчальних проєктів та тренінгів. Беручи участь у проєктах, які передбачають практичну реалізацію знань і навичок з цифрових технологій, що включають, наприклад, розроблення навчальних програм з використанням цифрових ресурсів, організації майстер-класів та семінарів, учасники мають можливість обмінюватися досвідом у використанні нових технологій у викладанні вокалу.

- Заняття з методики професійного навчання з імплементацією цифрових технологій. Важливою частиною навчання є практична підготовка, що охоплює моделювання занять, де студенти можуть застосовувати всі отримані знання про цифрові технології та засоби навчання. Під час таких занять майбутні викладачі можуть експериментувати з різними форматами навчання та отримувати зворотний зв'язок про ефективність своєї роботи.

- Інтеграція цифрових технологій у вирішення завдань педагогічної практики, яка дає змогу майбутнім викладачам вокалу реалізувати отримані знання у реальних умовах, спостерігати за впливом запропонованих методів на навчальний процес, а також адаптувати свій підхід до потреб студентів.

Слід зазначити, що процес формування готовності майбутніх викладачів вокалу до використання цифрових технологій передбачає не лише набуття знань, а й розвиток необхідних навичок та формування компетентностей щодо інтеграції цифрових ресурсів у навчальний процес та, відповідно, критичного мислення. Тому важливо, щоб майбутні педагоги могли об'єктивно оцінити свої вміння та навички у використанні цифрових технологій. Вирішення даного завдання передбачено на **рефлексивно-оцінювальному етапі**. На цьому етапі акцентується увага на самооцінці рівня сформованої готовності викладачів вокалу, що передбачає ретельний аналіз власних досягнень у засвоєнні цифрових технологій та активне використання набутих знань у практиці.

Критично важливою складовою рефлексивного процесу є самооцінка рівня сформованої готовності. Майбутні викладачі повинні вміти розробляти та застосовувати чіткі критерії, за якими вони зможуть оцінити власну готовність до використання цифрових технологій у викладанні вокалу. Це може включати, наприклад, оцінку володіння інструментами дистанційного навчання, здатність створювати цифровий контент для занять з фахових дисциплін та використовувати онлайн-платформи для взаємодії зі студентами.

В процесі аналізу ефективності застосованих технологій та методик викладачі повинні вміти оцінювати вплив цифрових платформ на навчальний процес, а також реакцію студентів на використання даних технологій. Завдяки реалізації такого аналізу можна зрозуміти, що працює, а що потребує вдосконалення, що дає можливість майбутнім викладачам відкоригувати свою освітню траєкторію. Відповідна корекція передбачає додаткове навчання

щодо засвоєння нових технологій, або ж зміну підходів у викладанні для забезпечення його більшої ефективності. Таким чином виникає постійна потреба у підвищенні цифрових компетентностей майбутніх викладачів вокалу, що є необхідною умовою для реалізації процесу формування їх готовності до використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності. В свою чергу це вимагає від майбутніх викладачів бажання вдосконалюватись і адаптуватись до нових викликів, які виникають у сучасній освітній практиці.

Висновки. Невід'ємною складовою якісної підготовки майбутніх викладачів вокалу до професійної діяльності в сучасних реаліях є формування їх готовності до використання цифрових технологій, що сприяє їх інтеграції в оновлений цифровий освітній простір. Цілеспрямований підхід до вирішення даного завдання із врахуванням специфіки вокального мистецтва можливий завдяки реалізації процесу підготовки майбутніх викладачів, який складається з трьох основних етапів: мотиваційно-ціннісного, операційно-практичного та рефлексивно-оцінювального.

Формування готовності викладачів до використання цифрових технологій починається з мотиваційно-ціннісного етапу, який передбачає комплексний підхід, що поєднує формування позитивного ставлення до цифрових інновацій та особистісної мотивації. Цьому сприяють проведення семінарів і тренінгів, що демонструють переваги використання цифрових засобів для формування вокальної майстерності а також використання онлайн-платформ для інтерактивного навчання та імерсивних технологій для аналізу вокальних технік.

Операційно-практичний етап передбачають реалізацію навчальних проєктів та завдань, які дозволяють закріпити практичні вміння реалізації набутих знань і навичок з використання цифрових технологій. Завдання зі створення цифрових партитур, аудіоматеріалів та мультимедійних дидактичних матеріалів сприяють формуванню у студентів практичних умінь використання інноваційних інструментів для вирішення фахових завдань у викладанні вокалу.

Рефлексивно-оцінювальний етап підготовки передбачає ретельний аналіз власних досягнень у засвоєнні цифрових технологій та активне використання набутих знань у практиці. Застосування чітких критеріїв рівня сформованої готовності дозволяє майбутнім педагогам відкорегувувати свою освітню траєкторію для адаптації до нових викликів, які виникають у сучасній освітній практиці.

Перспективи наукового розгляду досліджуваної проблеми вбачаємо у виявленні шляхів підвищення мотивації викладачів вокалу до опанування цифровими інструментами а також у розробленні моделі формування готовності майбутніх педагогів вокального мистецтва до використання цифрових технологій у професійній діяльності.

Використана література:

1. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи / В. Г. Кремень та ін. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 2022. Т. 4, № 2. С. 1-49. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4223>.
2. Козир А. та ін. Компетентнісний підхід як методологічний інструмент формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. *Journal of Higher Education Theory and Practice*. 2021. ISSN 21583595. P. 67-73.
3. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва : монографія / за заг. ред. В. М. Лабунця. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Д. Г. Зволейко, 2020. 240 с. URL : <https://surl.lu/iigtes>.
4. Буйницька О. П. Система педагогічного проектування інформаційно-освітнього середовища для здійснення підготовки майбутніх соціальних педагогів : монографія. Київ : Ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 568 с.
5. Зотова В. Специфіка використання засобів інтерактивних технологій у вокальному навчанні підлітків. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький, 2019. Вип. 170. С. 111-118.
6. Кулікова С. В. Використання інтерактивних технологій в процесі розвитку професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2021. № 195. С. 81-86. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-195-81-86>.
7. Гончаренко С. Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до саморозвитку у вокально-педагогічній діяльності. *Молодь і ринок*. 2022. № 11/197. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.252926>.
8. Хижна О. П. Формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до творчої самореалізації у професійній діяльності. *Наукові записки*. 2023. № 156. С. 146-154. <https://doi.org/10.31392/nz-udu-156.2023.17>.
9. Се Сяолу. Мотиваційно-ціннісний конструкт співацької підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фахового навчання. *Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 14. Theory and Methodology of Arts Education*. 2023. V. 29. P. 100-106. <https://doi.org/10.31392/npu-nc.series14.2023.29.13>.
10. Innovative interactive technologies in the training of professional education specialists by means of digital technologies. I. Hevko et al. *Journal of Education, Health and Sport*. 2023. Vol. 37, No. 1. P. 166-173. <https://doi.org/10.12775/jehs.2023.37.01.013>.
11. Се Сяонань, Застосування цифрових технологій у підготовці викладачів вокального мистецтва у дистанційній освіті. *Актуальні проблеми та перспективи технол. і проф. освіти* : матеріали VII всеукраїнської науково-практ. інтернет-конференції. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 77-78.

References:

1. Kremen V. (2022). Naukovo-metodychne zabezpechennya tsyfrovizatsiyi osvity Ukrayiny: stan, problemy, perspektyvy [Scientific and methodological support for the digitalization of education in Ukraine: status, problems, prospects]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi pedahohichnykh nauk Ukrayiny*. № 13. S. 11-15 [in Ukrainian].
2. Alla Kozyr, Vasyl Fedoryshyn, Olena Khoruzha, Larysa Chyncheva, Oksana Gusachenko (2021). Kompetentnisnyi pidkhd yak metodolohichnyi instrument formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva [The competence approach as a methodological tool for shaping the professional competence of future music teachers]. *Journal of Higher Education Theory and Practice*. ISSN 21583595. P. 67-73 [in Ukrainian].
3. Labunets V. (2020). Profesiyno-pedahohichna pidhotovka maybutn'oho vchytelya muzychnoho mystetstva [Professional and pedagogical training of a future teacher of musical art] : monohrafiya. Kam'ianets-Podilskyi : Vydavets PP D. H. Zvoleiko 240 s. URL : <https://surl.lu/iigtes> [in Ukrainian].
4. Buynytska O. P. (2021). Systema pedahohichnoho proyektivannya informatsiyno-osvitn'oho seredovyscha dlya zdiysnennya pidhotovky maybutnikh sotsial'nykh pedahohiv [System of pedagogical design of information and educational environment for training of future social educators] : monohrafiya. Kyiv : Un-t im. B. Hrinchenka. 568 s. [in Ukrainian].

5. Zotova V. (2019). Spetsyfika vykorystannya zasobiv interaktyvnykh tekhnolohiy u vokal'nomu navchanni pidlitkiv [Specifics of the use of interactive technologies in vocal training of adolescents] *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky*. Kropyvnyts'kyy, V. 170. P. 111-118 [in Ukrainian].
6. Kulikova S. V. (2021). Vykorystannya interaktyvnykh tekhnolohiy v protsesi rozvytku profesiynoyi kompetentnosti maybutn'oho vchytelya muzychnoho mystetstva [The use of interactive technologies in the process of developing the professional competence of a future teacher of music]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky* № 195. S. 81-86. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-195-81-86> [in Ukrainian].
7. Honcharenko S. (2022). Pedagogichni umovy formuvannya hotovnosti maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do samorozvytku u vokal'no-pedagogichniy diyal'nosti [Pedagogical conditions for the formation of readiness of future teachers of musical art for self-development in vocal and pedagogical activity]. *Molod i rynek*. № 195. S. 81-86. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.252926> [in Ukrainian].
8. Khyzhna O. P. (2023). Formuvannya hotovnosti maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do tvorchoyi samorealizatsiyi u profesiyniy diyal'nosti [Formation of readiness of future teachers of musical art for creative self-realization in professional activity]. *Naukovi zapysky*. 2023. № 156. S. 146-154. <https://doi.org/10.31392/nz-udu-156.2023.17> [in Ukrainian].
9. Xie Xiaolu. (2023). Motyvatsiyno-tsinnisnyy konstrukt spivats'koyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva u protsesi fakhovoho navchannya [Motivational and value construct of singing training of future teachers of musical art in the process of professional training] *Scientific journal of National Pedagogical Dragomanov University*. Series 14. Vol. 29. P. 100-106. <https://doi.org/10.31392/npu-nc.series14.2023.29.13> [in Ukrainian].
10. Hevko I. et al. (2023). Innovative interactive technologies in the training of professional education specialists by means of digital technologies. *Journal of Education, Health and Sport*. Vol. 37, no. 1. P. 166-173. <https://doi.org/10.12775/jehs.2023.37.01.013> [in English].
11. Xie Xiaonan. (2023). Zastosuvannya tsyfrovnykh tekhnolohiy u pidhotovtsi vykladachiv vokal'noho mystetstva u dystantsiyniy osviti [Application of digital technologies in the training of vocal art teachers in distance education]. *Aktualni problemy ta perspektyvy tekhnol. i prof. osvity: materialy VII vseukrainskoi naukovo-prakt. internet-konferentsii*. Ternopil: TNPU V. Hnatyuka. S. 12-13 [in Ukrainian].

Xie XIAONAN. Features of training future vocal teachers to use digital technologies.

The article describes the features of the process of training future vocal teachers to use digital technologies in their professional activities. The importance of solving the problem of forming the readiness of future vocal teachers to professionally integrate digital technologies into the educational process is highlighted. The possibilities of digital tools for solving a wide range of didactic tasks are outlined, taking into account the specifics of vocal art. It is noted that the implementation of the process of forming the readiness of vocal teachers to use digital technologies should be considered as a sequence of three stages: motivational-value, operational-practical and reflective-evaluative. The content of each stage, the relationship of tasks and examples of their implementation are disclosed. It was established that the basic stage is the motivational and value stage, which involves a comprehensive approach that combines the formation of a positive attitude towards digital innovations, personal motivation, as well as awareness of the significance of new technologies and the diversity of their capabilities for teaching vocals and practical experience of their use in art education.

The tasks of the operational and practical stage are defined to form practical skills in students to use digital tools to solve professional tasks. The tasks of the reflective and evaluative stage of training are described, which focuses on self-assessment of the level of preparedness of vocal teachers, which involves a thorough analysis of their own achievements in mastering digital technologies and the active use of acquired knowledge in practice. The importance of applying clear criteria for the level of preparedness to use distance learning tools and create digital content for classes in professional disciplines of vocal art is noted.

Keywords: formation of readiness for professional activity, teacher training, vocal teachers, educational process, teachers of musical art, digital technologies.